

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kamu bürokrasinin azaltılması ve vatandaşlarımızın devlet hizmetlerinden daha kolay ve etkin bir biçimde yararlanabilmeleri amacı ile, Türkiye'nin idari yapılanmasının yeniden ele alınması da dahil olmak üzere, alınacak tedbirlerin ve yeniden düzenlenmesi gereken kanun, kanun hükmünde kararname, tüzük ve yönetmeliklerin belirlenmesi amacı ile Anayasanın 98. İçtüzüğü'nün 104. maddelerine istinaden bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Saygılarımızla.

25.12.2002

Mevlüt Akgün
Karaman Milletvekili
ve 42 Milletvekili

1. Mevlüt AKGÜN- Karaman Mv.
2. Hasan Fehmi KINAY- Kütahya Mv.
3. Zeyid ASLAN- Tokat Mv.
4. Selami UZUN- Sivas Mv.
5. Telat KARAPINAR- Ankara Mv.
6. Mehmet DANIŞ- Çanakkale Mv.
7. Enver YILMAZ- Ordu Mv.
8. Ali AYAĞ- Edirne Mv.
9. Fetani BATTAL- Bayburt Mv.
10. Murat YILMAZER- Kırıkkale Mv.
11. Ersönmez YARBAY- Ankara Mv.
12. Vahit ERDEM- Kırıkkale Mv.
13. Ramazan CAN- Kırıkkale Mv.
14. Ali İBİŞ- İstanbul Mv.
15. İsmail BİLEN- Manisa Mv.
16. Nurettin AKTAŞ- Gaziantep Mv.
17. Yusuf Selahattin BEYRİBEY- Kars Mv.
18. Abdalbaki TÜRKOĞLU- Elazığ Mv.
19. İbrahim KÖŞDERE- Çanakkale Mv.
20. Mehmet KURT- Samsun Mv.
21. Suat KILIÇ- Samsun Mv.
22. Mustafa EYİCEOĞLU- Mersin Mv.
23. Mehmet ERDEMİR- Yozgat Mv.
24. Mehmet Yaşar ÖZTÜRK- Yozgat Mv.
25. Kerim ÖZKUL- Konya Mv.
26. Hasan BİLİR- Karabük Mv.
27. Turhan ÇÖMEZ- Balıkesir Mv.
28. Mustafa ÖZTÜRK- Sinop Mv.
29. Mehmet YÜKSEKTEPE- Denizli Mv.
30. Mehmet Salih ERDOĞAN- Denizli Mv.
31. Nusret BAYRAKTAR - İstanbul Mv.
32. Taner YILDIZ- Kayseri Mv.
33. Mehmet KILIÇ- Konya Mv.
34. Nur Doğan TOPALOĞLU- Ankara Mv.
35. İbrahim Hakkı BİRLİK- Şırnak Mv.
36. Aziz AKGÜL- Diyarbakır Mv.
37. Sabri VARAN- Gümüşhane Mv.
38. Hüseyin TANRIVERDİ- Manisa Mv.
39. Saffet BENLİ- Mersin Mv.
40. Mehmet ÖZYOL- Adıyaman Mv.
41. Sadullah ERGİN- Hatay Mv.
42. Mehmet Mehdi EKER- Diyarbakır Mv.
43. Ali Osman SALİ- Balıkesir Mv.

GEREKÇE

Demokrasilerde devlet, vatandaşlara hizmet için vardır. Bu bakımdan, Devlet kapısı vatandaş için korkulacak, ürkülecek değil, güven duyulacak rahatlıkla başvurulacak bir merci olmalıdır.

Günün şartlarına uygun olmayan eskimiş, karar almayı ve uygulamayı güçleştiren hatta imkansız hale getiren emek ve para israfına yol açan idari ve hukuki yapı bozukluklarının yeni bir anlayışla düzenlenmesi, kamu hizmetlerinde etkinliğin ve verimliliğin artırılması, bürokratik işlemlerin azaltılması demokrasimizin geliştirilmesinde öncelikler arasında yer almalıdır. Bu husus 58. Cumhuriyet hükümetinin de programı arasında yer almaktadır.

Kamu bürokrasisinin azaltılması faaliyeti çerçevesinde, devlet hizmetinin daha iyi görülebilmesini temin etme, hizmetlerdeki aşırı formaliteler ve teferruat keşmekeşinden kurtulmak için yapılması gereken yasama çalışmalarının öncelikle belirlenmesi gerekmektedir.

AB uyum sürecinde ülkemizin, devlet-vatandaş ilişkilerinde AB standartlarında bir ilişki düzeyi geliştirmesi zorunluluğu ortadadır.

Maalesef, Türk bürokrasisi, tarihsel sebeplerle buyurgan ve baskıcıdır. Bürokrasi, yurttaş ile eşit statüde değildir; yurttaş, müşteri-yurttaş statüsüne henüz yükselebilmemiş değildir. Bürokrasi, siyasal iktidarın programını uygulama geleneğine sahip olmadığı gibi, vergi mükellefi müşteri-yurttaşın hizmetinde bulunma kültürüne de sahip değildir.

Bürokrasimiz alabildiğine kırtasiyecidir. Mevzuat ve kurallar amaca ulaşmanın aracı olmaktan çıkmış, kurallara uyma ve kuralları koruma başlı başına amaç haline gelmiştir. Çünkü kamu görevlisi amaca ulaşmadaki başarısı veya başarısızlığı ile değil, kurallara uyma derecesiyle değerlendirilmektedir. "Zorlaştı ki, kıymetin bilinsin" kültürü hakimdir. Bir kurum yetkilisi diğer kurumdaki eşiti veya üstü tarafından imzalanmamış evrakı işleme koymak istemez. Yetki ve statüye dayalı olarak hitap etme yani "arz-rica" meselesi iş ve işlemlerin vaktinde yapılmasına veya hiç yapılmamasına neden olabilmektedir.

Bürokrasi, kendisinin ve kurumunun çok önemli olduğuna dair kanaat taşır. Bunun neticesi ise, kurumsal ve bireysel ücret maksimizasyonu mücadelesidir. Ücret ve ödenekler yönünden güvenlik içindedir. Tembellik ve başarısızlığın ücret yönünden herhangi bir müeyyidesi yoktur.

Kırtasiyecilik o denli büyütülmüştür ki, ülkemize yabancı sermayenin girişinin önündeki en büyük engelin bürokrasi olduğu Dünya Bankası raporlarında bile dile getirilmektedir.

Temmuz 2002 tarihinde gazetelerde yayınlanan bir haber, ülkemizin bürokratik sorunlar yüzünden kayıplarını gözler önüne seren en bariz örneklerden biridir: Türk bürokrasisi milyonlarca dolarlık ciroya sahip uluslararası bir deterjan üreticisi yabancı sermayeli şirketin Türkiye'ye getirmek istediği üst düzey bir yöneticinin ilkokul ve lise diplomasını soruyor. Bununla da yetinmeyip lisede aldığı derslerin not dökümünü istiyor. Hem de not listesinin noterden tasdik edilmesini şart koşuyor. Zaten gelmesi için güç bela ikna edilen üst düzey yönetici de bu isteklerden sonra gelmekten vazgeçiyor.

Ülkemizde bürokrat halka karşı değil, devlete karşı sorumludur. Onu kontrol etmesi gereken hizmetin muhatabı olan vatandaşımız, sistemin dışındadır. Vergi verir, ücret öder ama hesap soramaz. Bürokrasinin en alt kademesinde bile, "ben devleti temsil ederim" havası; yurttaşa tepeden bakma, ona ikinci sınıf insan muamelesi yapma yaklaşımlarının menfi örnekleri sayılamayacak kadar çoktur. Bu konuda vatandaş müşteri olarak görebilecek bir idari yapılanması çağdaş dünyanın ulaştığı ve bizim de varmamız gereken noktadır.

Bürokrasinin azaltılması hususunda Özal hükümetleri zamanında, 1989 yılına kadar 472 ayrı konuda çok önemli başarılar elde edilmişse de, daha sonraki yıllarda bu gelişmeler sürdürülememiştir.

Bütün bu nedenlerle, Meclisimizin bir araştırma komisyonu kurarak, bürokrasiyi azaltacak ve vatandaşlarımızın devlet hizmetlerinden daha etkin ve daha kolay istifade edebilmesini sağlayacak tedbirleri hükümetlere tavsiye etmesi milli iradeye uygun düşecektir.